

Norrøna Adventure AS

Konsekvensutredning kulturarv

Detaljreguleringsplan for Efjordveien 1204 m.fl.

Oppdragsnr.: **52502432** Dokumentnr.KULTUR01: Versjon:J02 Dato: 28.04.2026

Oppdragsgiver: Norrøna Adventure AS
Oppdragsgivers kontaktperson: Niels Bech
Rådgiver: Norconsult Norge AS
Oppdragsleder: Martine Haaland
Fagansvarlig: Magnus Torp
Andre nøkkelpersoner: Ole-Magne Nøttveit

Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent
J01	22.4.2026	Til bruk	Magnus Torp	Ole Magne Nøttveit	Martine Haaland
J02	28.4.2026	Til bruk	Magnus Torp	Ole Magne Nøttveit	Martine Haaland

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

► Sammendrag

I forbindelse med reguleringsarbeidet for fritids- og turistformål på Hamnes i Narvik kommune, er det utført en konsekvensutredning for fagtema kulturarv. Konsekvensutredningen er gjennomført i henhold til Miljødirektoratets håndbok Konsekvensutredninger for klima og miljø M-1941.

Innen plan- og influensområdet er det definert tre delområder K1 – K3. I delområdene finnes automatisk fredete gravfelt og gravrøysen datert til jernalder. Gravrøysene ligger på synlige punkt i kystlandskapet, på nes og høydedrag. I planområdet, som ligger i delområde K1, finnes også flere nyere tids kulturminner, bl.a. dyrkingsspor, eldre bebyggelse og båthus på eiendommen Hamn. Alle delområdene er vurdert til å ha stor verdi.

Tiltaket, med bebyggelse, er i plassering, utforming og høyder forsøkt tilpasset landskapet og tilleggende kulturmiljø. Adkomstveier og parkering er utformet og plassert for å i størst mulig grad ivareta kulturmiljøet og kulturlandskapet.

Direkte påvirkning: Tiltaket medfører direkte påvirkning på nyere tids kulturminner innenfor delområde K1. Tiltaket vil medføre at et nyere tids kulturminne – båthus og rester etter båtslep på eiendommen Hamn – vil måtte rives. Selv om disse kulturminnene ikke har formell vernestatus, vil en rivning påvirke opplevelsen av det helhetlige kulturmiljøet. Tiltaket sikrer bevaring av det såkalte Josefinahuset, noe som anses som positivt.

Kulturmiljøet med gravfelt og røysen, reguleres med sikringssone og hensynssone iht. plan- og bygningsloven, etter innspill fra fylkeskommunen.

Nær- og fjernvirkning: Tiltaket medfører indirekte påvirkning, nær- og fjernvirkning på gravrøysene innen delområde K1. Gravrøysene som i sin tid ble anlagt for å være svært synlige i landskapet får som følge av tiltaket noe redusert eller endret utsyn/innsyn. Tiltaket medfører også noe indirekte påvirkning på gravrøysene innen K2 mens tiltaket vil ha ubetydelig påvirkning på K3.

Samlet er tiltaket vurdert til å medføre noe negativ konsekvens for fagtema kulturarv, sammenlignet med dagens situasjon.

Tabell 1-1. Vurdering av samlet konsekvens for fagtema kulturarv.

Delområde	0-alternativet	Alternativ 1
Delområde K1	0	Noe negativ konsekvensgrad (-)
Delområde K2	0	Noe negativ konsekvensgrad (-)
Delområde K3	0	Ubetydelig konsekvensgrad (0)
Samlet konsekvens	0	Noe negativ konsekvens
Begrunnelse for samlet konsekvensgrad	-	Tiltaket medfører noe negativ konsekvens for fagtema kulturmiljø, sammenlignet med nullalternativet.
Rangering	1	2

Innhold

1	Beskrivelse av prosjektet	5
1.1	Alternativer som skal utredes	5
1.2	Metode	9
1.3	Influensområdet	9
1.4	Avgrensning mot andre fagtema	10
1.5	Føringer og planer	10
2	Kunnskapsgrunnlaget	11
2.1	Krav i plan- eller utredningsprogram	11
2.2	Bruk av eksisterende kunnskap	11
2.3	Resultater fra feltbefaring/gjennomførte undersøkelser	12
2.4	Usikkerhet i kunnskapsgrunnlaget	12
3	Dagens situasjon	13
3.1	Historisk utvikling	13
3.2	Vernestatus	15
4	Delområder og verdi	17
4.1	Delområde K1 - Hamnes	17
4.2	Delområde K2 - Skarstad	21
4.3	Delområde K3 – Benkan	23
4.4	Verdikart	24
5	Vurdering av påvirkning	26
5.1	Generelt	26
5.2	Delområde K1 Hamnes	26
5.3	Delområde K2 – Skarstad	28
5.4	Delområde K3 – Benkan	30
6	Konsekvens	32
6.1	Konsekvensgrad for delområder	32
6.2	Samlet konsekvens for hele influensområdet	32
6.3	Usikkerhet i konsekvensutredningen	33
6.4	Avbøtende tiltak	33
7	Kilder	34

1 Beskrivelse av prosjektet

Planforslaget innebærer å tilrettelegge for fritids- og turistformål ytterst på Hamnes samt frigjøre et større område avsatt til utbyggingsområde til frilufts formål. Forslagstiller Norrøna Adventure AS ønsker å legge til rette for turisme gjennom etablering av attraktive overnattingssteder/utleiehytter, naturopplevelser og friluftsaktiviteter i spektakulære omgivelser. Planen inkluderer utvikling av et helårstilbud basert på bærekraftige prinsipper og lokal tilstedeværelse og etablering av nye arbeidsplasser innen reiseliv, service og drift.

Denne konsekvensutredningen er utarbeidet i forbindelse med detaljreguleringsplanen for E fjordveien 1204, der LPO arkitekter er plankyndig.

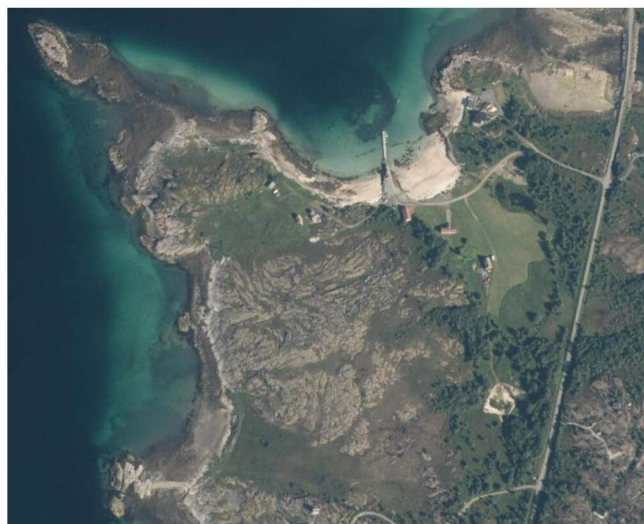
1.1 Alternativer som skal utredes

1.1.1 Nullalternativ

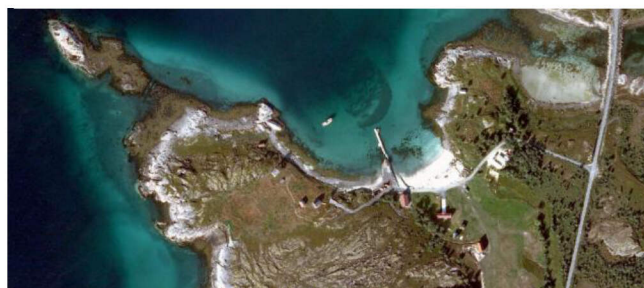
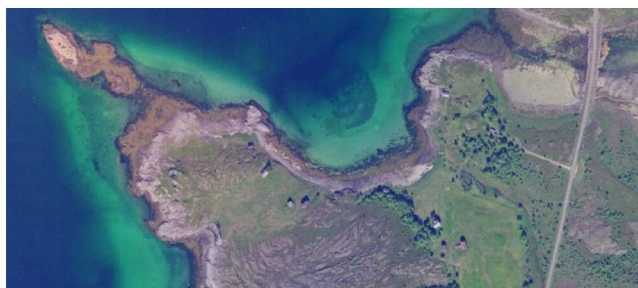
Nullalternativet er dagens situasjon, nåværende bruk og miljøtilstand, samt hvordan miljøet antas å utvikle seg hvis planen eller tiltaket ikke gjennomføres.

Planområdet består av en kombinasjon av svaberg, strand, skrinns eller jorddekt fastmark, myrområder og dyrka mark i tilknytning til gårdsbebyggelsen. Det er spredt bebyggelse og privat adkomstvei inn til området går fra fv. 7568 nordøst for planområdet. Det går også en traktorvei mellom grustak og inn til gårdsbebyggelsen. Flyfoto viser at stranda, steinmolo med flytebrygge samt hovedbygningen ble etablert en gang mellom 2003 og 2009.

Området er beiteområde for rein og det er registrert to arkeologiske fornminner i området.

Figur 1 Flyfoto over planområdet viser dagens situasjon.
Kilde: 1881.no 2025.

Figur 2 Historiske flyfoto over planområdet viser at stranda og steinmolo ble etablert en gang mellom 2003 (venstre) og 2009 (høyre). Kilde: 1881.no.

Figur 3 Planområdet sett fra nord. Kilde: Norrøna Adventure.

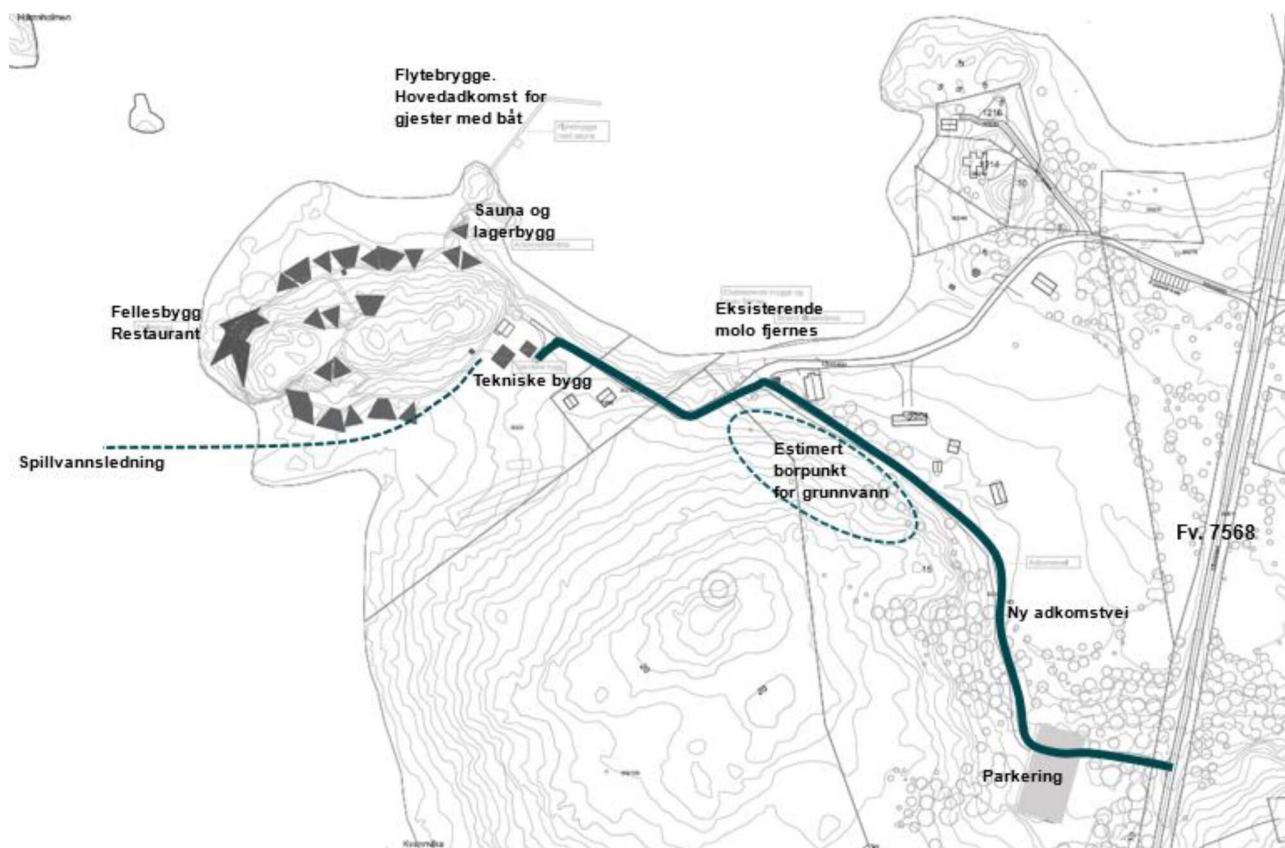

Figur 4 Hamnes sett fra vest. Kilde: Norrøna Adventure.

1.1.2 Planforslaget

Det er planlagt for ca. 50 overnattingsgjester med 25 overnattingsrom fordelt på 18 hytter. 11 enkeltromhytter og 7 hytter hvor to rom kan kobles sammen til én familie/gruppe overnattingsenhet. I tillegg er det planlagt et fellesbygg med restaurant, sauna og felles utearealer i strandsonen ytterst på Hamnes. I tilknytning til et eksisterende eldre bygg (Josefinahuset), skal det oppføres to nye tekniske bygg for blant annet strømaggregat, minirensanlegg, vannbehandlingsanlegg, utjevningsbasseng mm., deler av dette vil bli gravd ned. Den nye bebyggelsen vil ha en samlet BRA på ca. 1500 m². Mellom de nye byggene ute på neset, etableres forbindelser på hevede ramper, trapper og plattinger av tre. Eksisterende molo og brygge på stranda fjernes, og det etableres en ny flytebrygge som vil være hovedadkomst for gjester som kommer sjøveien.

For å skåne eksisterende fritidsbebyggelse er det planlagt å stenge dagens adkomst for biltrafikk inn til selve planområdet (nord på figuren over). I stedet etableres en ny avkjøring og adkomstvei fra fv. 7568 lenger sør, med tilrettelegging for parkeringsplass i eksisterende grustak. Adkomstveien er foreslått gruslagt og følger traktorvei, men legges vest for eksisterende bebyggelse og videre inn til de nye hyttene. Adkomstveien skal i hovedsak skal brukes til varetransport, renovasjon, tankbil, brann- og redning i tillegg til nødvendig persontransport.

Figur 5. Skisse over planforslaget, underlag fra Snøhetta arkitekter 5.3.2026. Ny bebyggelse med mørkegrå farge.

Figur 6 Tiltaket sett i retning sør, med Josefinahuset til venstre. Kilde: Snøhetta

Figur 7 Tiltaket sett i retning nord. Kilde: Snøhetta

1.2 Metode

Konsekvensutredningen gjennomføres i henhold til metoden beskrevet i Miljødirektoratets veileder «Konsekvensutredninger for klima og miljø M-1941». Metoden for fagtemaet er delt inn i fem steg:

Steg 1: Fastsetting av influensområde. Inndeling i delområder.

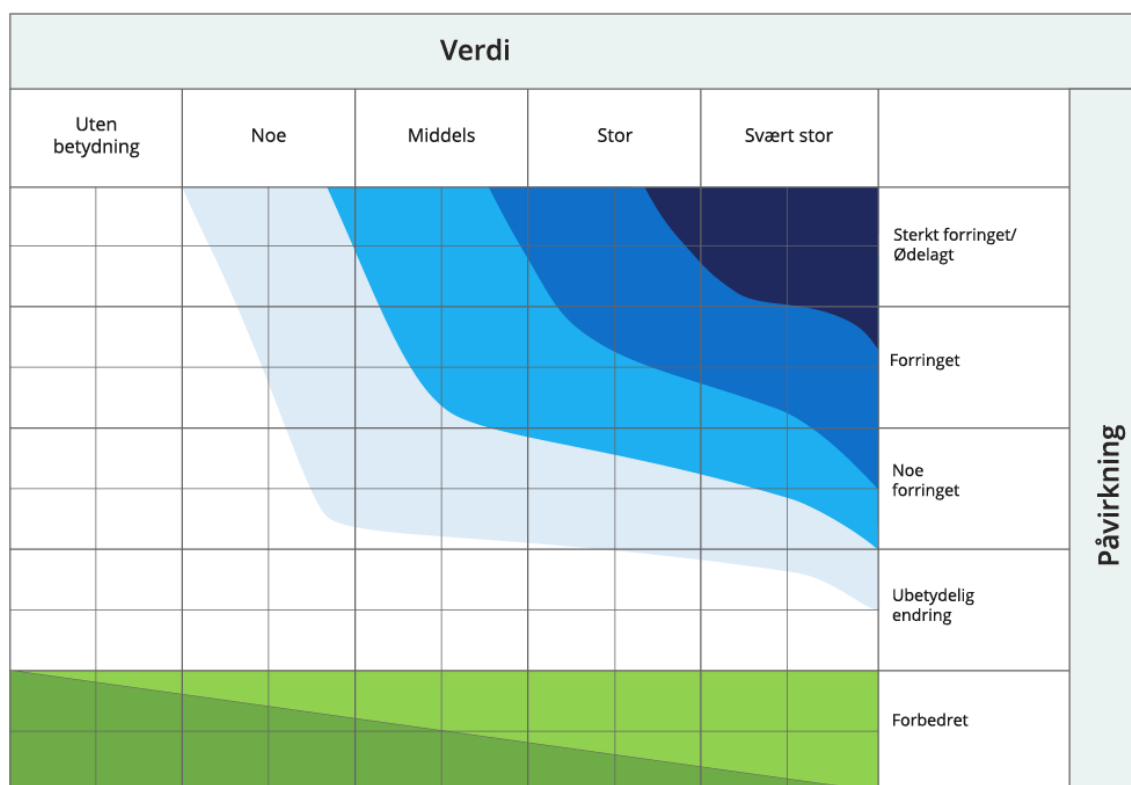
Steg 2: Vurdering av verdi i hvert delområde

Steg 3: Vurdere påvirkning for hvert delområde

Steg 4: Vurdere konsekvens for hvert delområde

Steg 5: Vurdere samlet konsekvens for hver alternativ

Tre begreper står sentralt. Med verdi menes en vurdering av hvor stor betydning et område har for et fagtema. Med påvirkning menes en vurdering av hvordan det samme området påvirkes som følge av et definert tiltak. Metoden har kriterier for verdisseting og for vurdering av påvirkning.

Figur 8: Konsekvensvifte for å sette konsekvensgrad for delområder. Kilde: Miljødirektoratet

Konsekvens kommer fram ved sammenstilling av verdi og påvirkning. Konsekvensen er en vurdering av om et definert tiltak vil medføre bedring eller forringelse i et område. Det foreslås skadereduserende tiltak ifm. utredning.

1.3 Influensområdet

Influensområdet omfatter planområdet, samt tilliggende områder omkring. Influensområdet er området hvor tiltaket kan forventes å ha en påvirkning på kulturminneverdier, både direkte og ved nær- og fjernvirkning. I nord tas tettbebyggelsen på Skarstad og to automatisk fredete røysfelt/gravrøyser med. I sør tas området ved Finnkorthallen og tre automatisk fredete røysfelt/gravrøyser med.

1.4 Avgrensning mot andre fagtema

Fagtemaet kulturminner og kulturmiljø omfatter følgende:

Kulturminner: Alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til.

Kulturmiljøer: Områder hvor kulturminner inngår som del av en større helhet eller sammenheng

Hovedmålet med konsekvensutredningen er å skaffe kunnskap om viktige kulturhistoriske verdier i planområdet og et omkringliggende influensområde, slik at dette kan legges til grunn i videre planlegging og ved valg av alternativer.

Kulturlandskapet som helhet er ikke vurdert i denne rapporten. Nær- og fjernvirkning vurderes under hvert delområde.

1.5 Føringer og planer

Nasjonale føringer

Ifølge nasjonale retningslinjer for miljøforvaltningen skal mangfoldet av kulturminner og kulturmiljø tas vare på og et representativt utvalg skal prioriteres for vern. Grunngivelsen for å ta vare på kulturminner og kulturmiljø er at de har verdi som kilde til kunnskap, som grunnlag for opplevelse og som bruksressurs. Følgende nasjonale retningslinjer, planer og føringer legges til grunn i forvaltningen:

St.meld. nr. 16 (2004–2005) «Leve med kulturminner» presenterer regjeringen en handlingsplan for kulturminnepolitikken fram mot 2020.

Stortingsmelding nr. 35 (2012–2013) «Framtid med fotfeste. Kulturminnepolitikken» viderefører mye av hva som står skrevet i Stortingsmelding nr. 16.

St. meld. Nr. 16 (2019-2020) Nye mål i kulturmiljøpolitikken - Engasjement, bærekraft og mangfold.

Regionale føringer

Ingen funnet.

Kommunale føringer

Temaplan for kulturminner 2017-2028.

Fra planen: «Å ta vare på kulturarven er en investering for framtiden. Kulturminnene forteller om levd liv gjennom tidene, er kilder til vår felles historie og skaper tilhørighet i små og større fellesskap.

Kulturminnevern kan legge grunnlag for næringsutvikling, turisme og vekst. Kulturminner er ikke en fornybar ressurs og skal forvaltes som en del av en bærekraftig utvikling.»

«Narvik kommunes visjon er å være en JA kommune og en inkluderende møteplass som regionsenter og naturlig knutepunkt for Nord Norge. Vi tror at en god og inkluderende møteplass må ha en tydelig historisk identitet med basis i autentiske bygningsmiljø, grønne arealer og et bredt utvalg av kulturminner som viser alles historie.»

Skarstad er ikke nevnt spesifikt.

2 Kunnskapsgrunnlaget

2.1 Krav i plan- eller utredningsprogram

I kommunens saksfremlegg om politisk prinsippavklaring i saken, 12.06.25 står det følgende om fagtema kulturarv:

*«Det er viktig at plandokumentene gir en grundig og helhetlig beskrivelse av hvilke virkninger tiltaket kan ha på landskap, strandsone, **kulturminner**, naturmangfold, friluftsliv og reindrift. Slike vurderinger er nødvendige for å sikre at planforslaget er faglig godt begrunnet, og at eventuelle negative konsekvenser identifiseres og håndteres på en forsvarlig måte. Rådmannen legger til grunn at planarbeidet skal inneholde tilstrekkelige analyser og dokumentasjon knyttet til terrenginngrep, visuelle virkninger av ny bebyggelse, påvirkning på sårbare naturverdier samt hensyn til beiteområder og reindriftsinteresser. Dette er avgjørende for en helhetlig vurdering av planforslaget i den videre saksbehandlingen.*

Tiltakshaver har i planinitiativet vurdert at tiltaket ikke utløser krav om konsekvensutredning, noe som også ble formidlet i oppstartsmøtet. Rådmannen deler imidlertid ikke denne vurderingen, og mener at tiltaket vil kunne medføre vesentlige virkninger for miljø og samfunn. På denne bakgrunn kreves det at temaene friluftsliv, reindrift og naturmangfold inngår som en del av en konsekvensutredning, i samsvar med forskrift om konsekvensutredninger.»

I sin uttalelse til planinitiativ datert 29.08.2025 uttaler Nordland fylkeskommunen følgende om fagtema kulturarv:

«Fylkeskommunen mener at planforslaget må konsekvensutredes for både direkte og indirekte påvirkning på det enkelte kulturminne og det helhetlige kulturmiljøet som kulturminnene er en del av. Gravminner og gravfelt er sårbare ikke bare for direkte ødeleggelse, men også for innbygging og visuell skjemming av kulturminnene. Gravminnene ble anlagt på steder som både skulle ha utsyn til - og skulle bli sett fra - sjøen og ferdselsårer på land. Fylkeskommunen forventer derfor at dette tilføyes som utredningstema i konsekvensutredningen.

Nordland fylkeskommune understreker at konsekvensutredning basert på Statens vegvesens håndbok V712 ikke er tilfredsstillende når det gjelder kulturminner og kulturmiljø, samt landskap. Fylkeskommunen viser til Miljødirektoratets veileder Konsekvensutredning av klima og miljø - KU-veileder - miljødirektoratet.no og forventer at denne benyttes for utredning av de nevnte tema.

Kulturminnene og kulturmiljøet de er en del av, må tas inn og ivaretas gjennom planen på en god måte. Resultatene fra registreringsarbeidet vil være et godt kunnskapsgrunnlag for konsekvensutredningen av kulturminner og kulturmiljø.»

2.2 Bruk av eksisterende kunnskap

Denne utredningen er en sammenfatning av offentlig kjente opplysninger om kulturminner og kulturmiljø i planområdet. Som grunnlag for utredningen er det hentet inn kjent grunnlag/dokumentasjon av kulturminner og kulturmiljø. Dokumentasjonen er basert på tilgjengelige kilder og litteratur, deriblant Askeladden og SEFRAK-registeret.

- Askeladden er Riksantikvarens database for registrerte kulturminner og kulturmiljøer som enten er fredet etter kulturminneloven, vernet etter plan- og bygningsloven eller er kulturminnefaglig vurdert som verneverdige gjennom for eksempel kommunale/regionale registreringer. Kulturminner som er eldre enn 1537 er automatisk fredet, det samme gjelder samiske kulturminner eldre enn 1917.

- SEFRAK er en forkortelse av Sekretariatet For Registrering Av faste Kulturminne i Noreg. Registeret er landsdekkende og viser eldre bygninger i Norge, oppført før 1900. SEFRAK skiller mellom byggverk og anlegg som er oppført før 1850 og de som er oppført i perioden 1850-1900. Dette er vist med trekanten som er fargekodet i kart. Grå trekant henviser til bygninger som er revet, brent eller på annen måte fjernet, gul trekant henviser til bygninger som er oppført mellom 1850-1900, og rød trekant som henviser til bygninger oppført før 1850. Det at en bygning står listet i SEFRAK gir den ikke i seg selv noen vernestatus. Registeringene ble utført for over 30 år siden, de er ikke komplette og dels utdaterte,

2.3 Resultater fra feltbefaring/gjennomførte undersøkelser

Det er ikke utført egen fagbefaring på området. Det er brukt informasjon og bilder fra andre befaringer/fagtema i prosjektet, fra feltrapport utarbeidet av Nordland fylkeskommune datert oktober 2025 og kulturminnefaglig uttalelse 10.12.2025.

2.4 Usikkerhet i kunnskapsgrunnlaget

Siden dette er en reguleringsfase, er det noe usikkerhet knyttet til endelig utforming av området og ny bebyggelse. Løsninger som er brukt i utredningen vil kunne endres i noen grad i ettertid.

3 Dagens situasjon

3.1 Historisk utvikling

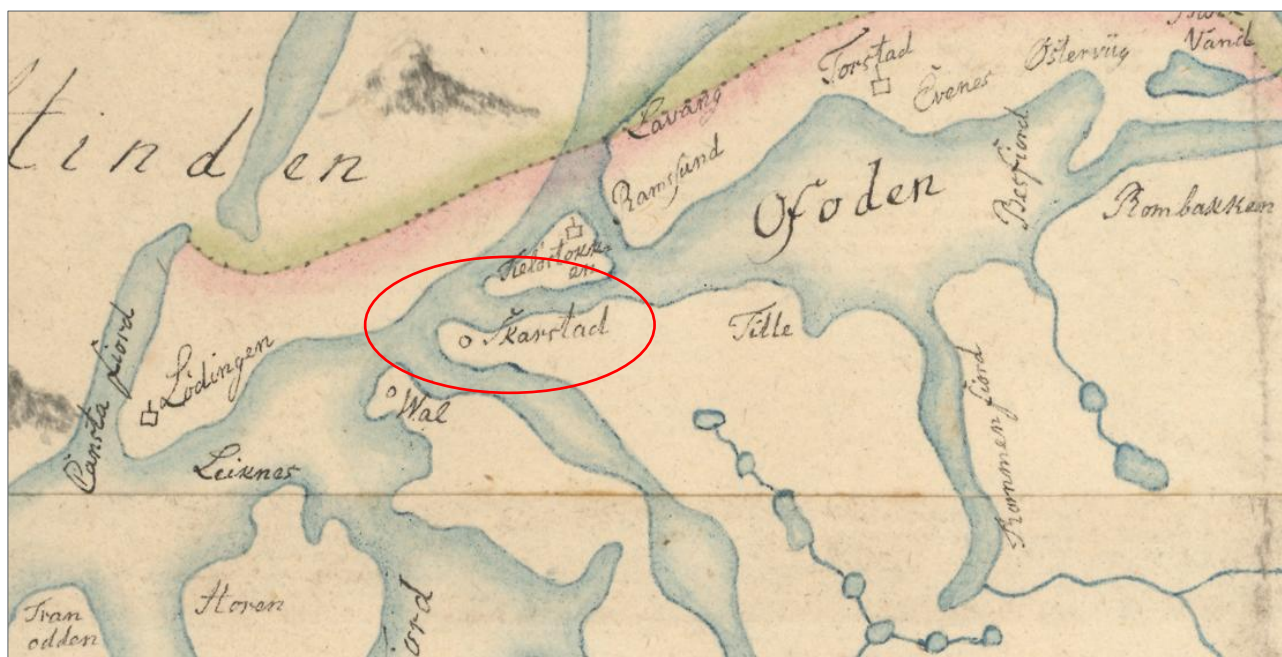
Ferdselen langs kysten må ha kommet i gang alt med de første menneskene. De eldste boplassene fra ca. 9300 f.Kr. finnes fra Oslofjorden til Finnmark, og funnene fra dem viser at hele kysten ble tatt i bruk så tidlig.

I Vallebukta, på Sandværet sør for Skarstad er det gjort funn av 8000 år gamle helleristninger. Disse og andre helleristninger viser at menneskene i eldre steinalder var opptatt av og ble lokket til denne delen av landet av hval og sel, rein, elg og bjørn. Fra bronsealderen viser helleristningenes båtbilder som vitner om hvor viktige båtene var for folk. I eldre jernalder kom robåter i bruk, de var både større og raskere enn bronsealderens farkoster hadde vært.

I vikingtiden kom seilet i bruk, og trafikken langs kysten omfattet både landnåm, fiske og fangst og handel, foruten rene krigs- og herjetokter. Det er gjort funn av flere gravfelt datert til jernalder i området. Dette vitner om aktivitet og fast bosetning på denne tiden i området. Menneskene som bodde her kan ha drevet med jordbruk, i tillegg til fiske.

Sentralt i planområdet ligger Hamnes og eiendommen nærmest selve neset, kalt Hamn. "Hamn" er et stedsnavn, som kan henvise til en naturlig eller opparbeidet havn for skip, eller et område med havnegang for dyr. (Kilde: Norgeshistorie – universitetet i Oslo).

Skarstad har en historie som er knyttet til gruvedrift og landbruk. Gruvedriften i Bjørkåsen, som var i drift fra 1909 til 1964, har vært spesielt viktig for kommunen.

Figur 9: Geografisk kart over Nordlands amt, datert 1810. Skarstad er markert i kartet. Kilde: Statens kartverk

Figur 10: Kart over området, datert 1918. Kilde: Statens kartverk

Figur 11: Et eldre foto fra Skarstad, et stykke nord for planområdet. Ikke datert. Kilde: Digitalt museum.

Området var uten fast veiforbindelse til godt utpå 1960-tallet. Veiforbindelsen til Ejfjorden ble etablert da de tre Ejfjordbruene ble åpnet 14. september 1969. Før dette måtte man bruke ferge mellom Forså og Sætran, som hadde vært i drift siden 1941. Veiforbindelsen førte blant annet til økt hyttebygging i området.

Samiske kulturminner:

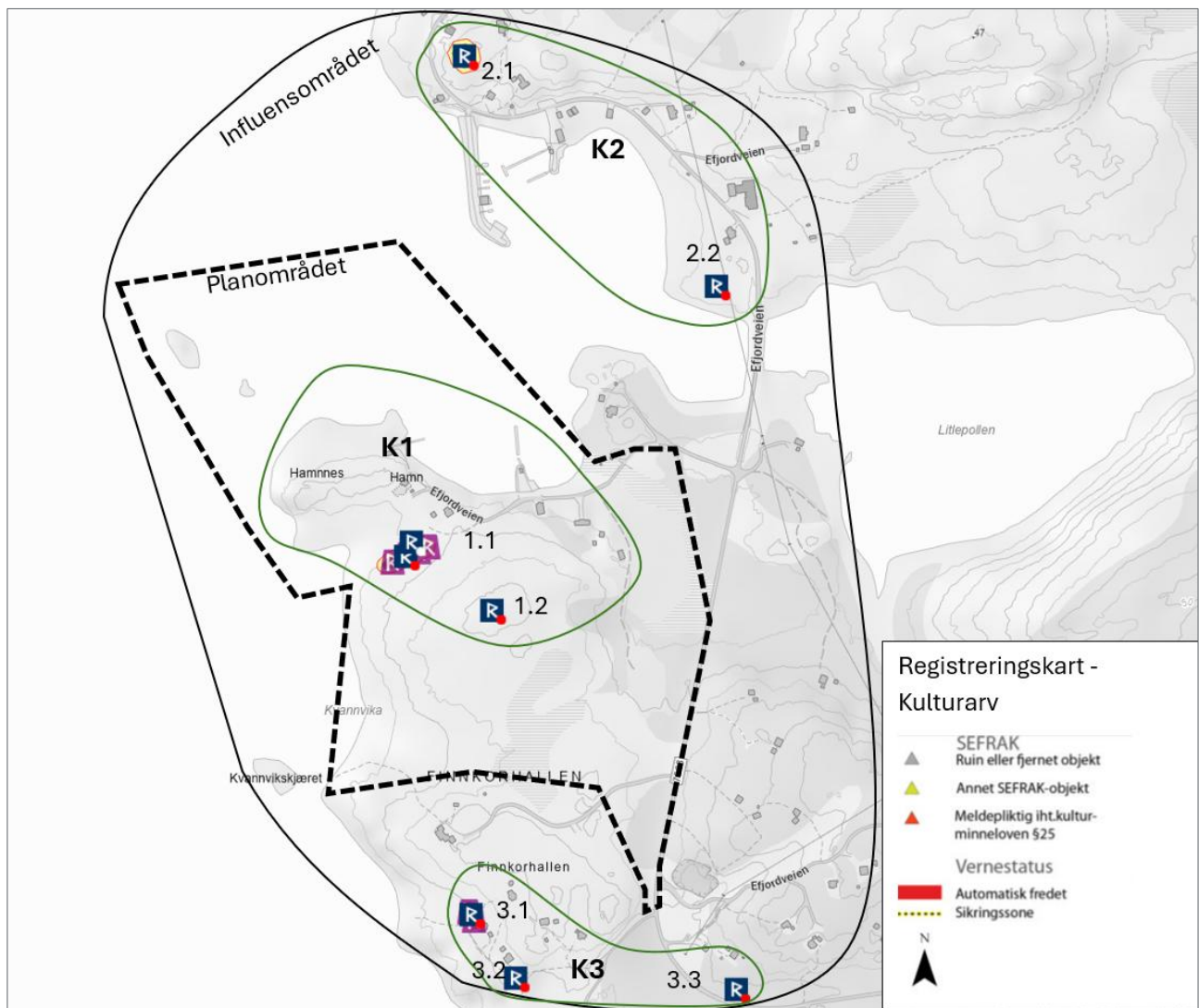
Deler av norsk territorium er også samisk land, Sàpmi. Samisk bosetning i Norge strekker seg fra Nordre Hedmark til Øst-Finnmark. Innenfor dette vidstrakte området vitner de samiske kulturminnene om en rik og variert historie, med vekt på jakt, fiske og fangst, og senere også reindrift og husdyrhold. Samiske kulturminner står i en særstilling. Sammen med blant annet språk, historie, klesdrakt, håndverks- og næringstradisjoner er de en del av grunnlaget for samisk kulturutøvelse og for samene som etnisk gruppe. Samiske kulturminner kan dateres til forhistorisk tid, middelalder og nyere tid. Samiske kulturminner er først og fremst fysiske spor etter samisk virksomhet. Immaterielle minner som eksempelvis stedsnavn og lokal tradisjon hører også inn under begrepet.

3.2 Vernestatus

Innenfor planområdet ligger to kjente, automatisk fredete kulturminner, et gravfelt og en gravrøys datert til jernalder. Innen influensområde finnes ytterligere fem automatisk fredete kulturminner, som også er gravfelt og gravrøys datert til jernalder.

Delområde	Kulturminne/miljø	Datering	Vernetype
K1 – Havnnes	1.1 – Gravfelt, ID: 8046	Jernalder	Automatisk fredet
	1.2 – Gravrøys, ID: 26995	Jernalder	Automatisk fredet
K2 – Skarstad	2.1 – Gravfelt, ID: 17845	Jernalder	Automatisk fredet
	2.2 – Gravrøys, ID: 47416	Jernalder	Automatisk fredet
K3 – Benkan	3.1 – Gravfelt, ID: 17428	Jernalder	Automatisk fredet
	3.2 – Gravrøys, ID: 56753	Jernalder	Automatisk fredet
	3.3 – Gravrøys, ID: 60114.	Jernalder	Automatisk fredet

I området finnes flere nyere tids kulturminner som ikke har formell vernestatus.

Figur 12: Registreringskart med delområder og kulturminner. Kilde: Riksantikvaren og Norconsult

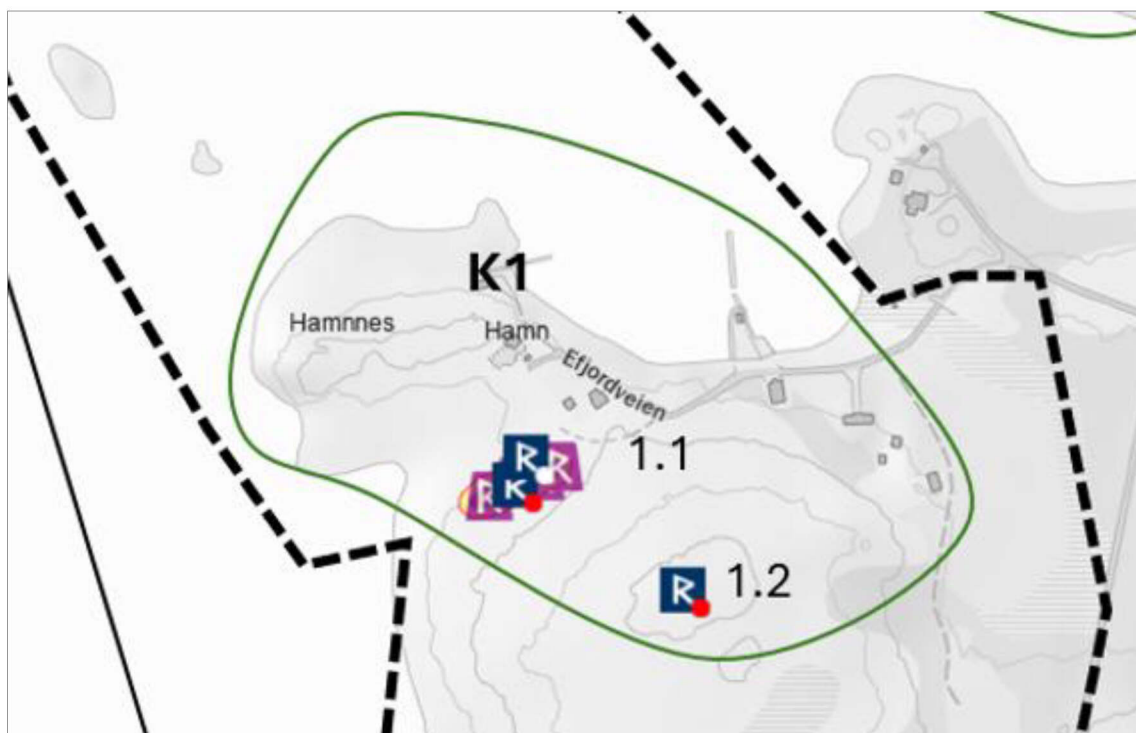
4 Delområder og verdi

Influensområdet er delt inn i tre delområder K1 – K3, jf. figur 12. Delområdene ligger innen planområdet og omkringliggende influensområde.

4.1 Delområde K1 - Hamnes

4.1.1 Beskrivelse

Delområde K1 består av selve Hamnes, samt tilliggende eiendommer, herunder eiendommen Hamn. Det finnes både automatisk fredete og nyere tids kulturminner i området.

Figur 13: Utsnitt av registreringskart for delområde K1. Kilde: Riksantikvaren

Automatisk fredete kulturminner:

Sentralt i delområdet, like ved neset på Hamnes, ligger 1.1 – gravfelt datert til jernalder med ID: 8046.

Gravfeltet har fått ny geometri som følge av den arkeologiske registreringen høsten 2025. Lokaliteten består av fire gravrøyser (ID8046-5, ID8046-6, ID8046-7 og ID8046-8), orientert i en nordøst–sørvestlig retning og plassert med om lag 7–8 meters avstand mellom hver røys. Lokaliteten har en samlet utstrekning på cirka 60 × 6 meter.

Figur 14: Gravfeltet 1.1. og gravrøys ID8046-6, bilde tatt mot nord. Kilde: Nordland fylkeskommune.

På et høydedrag om lag 100 meter mot sørøst ligger 1.2 – gravhaug datert til jernalder med ID: 26995. Lokalteten består av en røys, tilnærmet rund, med diameter på 4 meter. Terrenget er beskrevet som følger: «utmark, småknauset nes og høydedrag, delvis lyngkledd, enkelte små bjørketrær». Lokalteten er beskrevet som usikker i askeladden, men vurderes å være fra jernalderen i fylkeskommunens registeringsrapport

Nyere tids kulturminner:

I området finnes nyere tids kulturminner, herunder eldre boligbebyggelse (nå fritidsbebyggelse), som ikke har formell vernestatus.

Ytterst mot neset, på Hamn, står et tidligere bolighus, nå fritidsbolig, kalt Josefinahuset. Ved salg av eiendommen ble det i annonsen oppgitt at bygningen er oppført 1870, men dette er ikke verifisert. Bygningen er laftet, men har stående panel i fasaden. Vinduer i empirestil av nyere dato. Taket er tekket med skifer. Interiøret i huset, med panel, lister og dører, samt inventar av eldre dato.

Figur 15: Eiendommen Hamn med det hvitmalte Josefinahuset i forgrunnen, naustet og odden i bakgrunnen. Kilde: Norrøna Adventure As..

Figur 16: Interiør fra Josefinahuset. I bygningen finnes en stor andel eldre interiør fra ulike epoker, med panel, lister, dører, komfyr og møbler. Kilde: Norrøna Adventure AS.

Lenger vest på samme eiendom står også et eldre naust (ukjent byggetid). Naustet fremstår i relativt dårlig teknisk stand. Her ligger også et trekk for båter med sviller og skinner.

I og ved kulturminne 1.1. ligger et trapesformet markflate, et dyrkningslag, med ID: 336456, som har to smale grøfter gravd langs henholdsvis nordre og søndre kant.

I viken sør på eiendommen Hamn, ligger en grovt konstruert steinmur bestående av små til middels store steiner.

Figur 17: Eiendommen Hamn med naustet i forgrunnen og det hvitmalte Josefinahuset i bakgrunnen. Kilde: Norconsult.

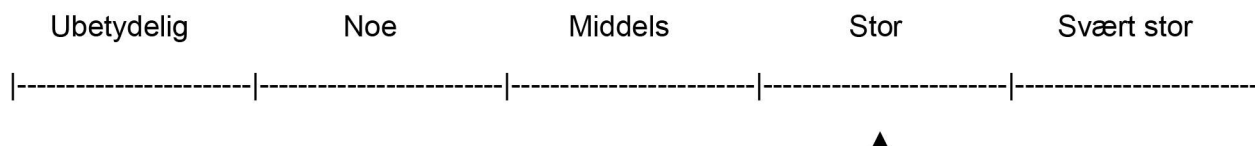
Figur 18: Noe lenger øst ligger et småbruk. Her er det bevart et bolighus og et uthus med låvebru. Kilde: Norconsult.

4.1.2 Verdivurdering

Delområdets verdi er knyttet til 1.1, 1.2 - gravfelt og gravrøyser, som alle er automatisk fredet, noe som automatisk gir stor verdi. Kulturminnene ligger sentralt og synlig i et helhetlig kystlandskap med kulturminner langs sjøen fra samme periode.

Videre har nyere tids kulturminner, slik som bebyggelsen på Hamn og naboeiendommen, en synlig og sentral plassering på neset og i kulturlandskapet. Våningshuset og båthuset på Hamn har ingen formell vernestatus, men representerer tilnærmet opprinnelig og tidstypisk lokal bebyggelse fra siste halvdel av 1800-tallet og første halvdel av 1900-tallet.

Kulturmiljøet er vurdert til å inneha kunnskapsverdi, opplevelsesverdi og historiefortellende verdi. Delområdet er samlet vurdert til å inneha: **Stor verdi**.

4.2 Delområde K2 - Skarstad

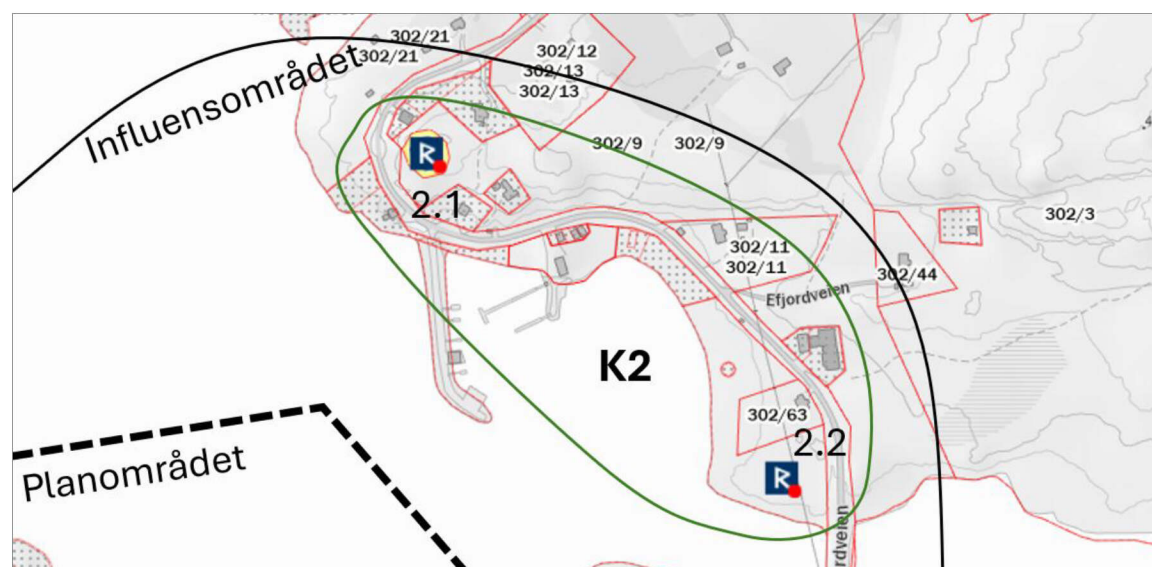
4.2.1 Beskrivelse

Delområde K2 består av neset nord for Hamnes. Her finnes en klynge med boligbebyggelse, en tidligere matbutikk, samt naust og en molo/båthavn. Bebyggelsen er i hovedsak oppført fra midten av 1900-tallet og fremover. Bebyggelsen har ingen formell vernestatus. Det finnes to automatisk fredete kulturminner i området.

Automatisk fredete kulturminner:

Nord i delområde K2, på et høydedrag på neset med bebyggelse omkring, ligger 2.1 – Storvardhaugen, et gravfelt datert til jernalder med ID: 17845. Lokaliteten består av to røyser, tilnærmet runde. Terrenget er beskrevet som følger: «Knauset nes, delvis lyng og mosebevokst, dyrket mark mot N og NV. Utsikt over havet mot S, V og NV, mot Myklebostad på Tjeldøya i N».

På et nes sør i delområdet, ligger 2.2 – Lillepollen, en gravrøys datert til jernalder med ID: 47416. Røysa er rund og 4m i diameter. Åpen hellekiste synlig i midten. Terrenget er beskrevet som følger: «Knauset terreng med svaberg nord for Lillepollen, delvis lyngbevoksning».

Figur 19: Utsnitt av registreringskart for delområde K2. Kilde: Riksantikvaren

Figur 20: Storevardhaugen med gravfeltet på toppen, sett i retning nord. Kilde: Googlemaps.

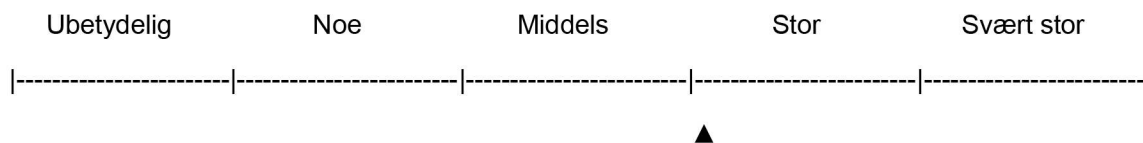

Figur 21: Storevardhaugen med gravfeltet på toppen, sett i retning nord. Kilde: Googlemaps.

4.2.2 Verdivurdering

Delområdets verdi er knyttet til 2.1 gravfeltet og 2.2 gravrøysen som begge er automatisk fredet, noe som automatisk gir stor verdi. Kulturminnene ligger sentralt og synlig i kystlandskapet og er vurdert til å ha opplevelsesverdi og historiefortellende verdi.

Delområdet er samlet vurdert til å inneha: Stor verdi.

4.3 Delområde K3 – Benkan

4.3.1 Beskrivelse

Delområde K3 består av området sør for Hamnes. Her finnes noe boligbebyggelse, eller åpent kystlandskap. Bebyggelsen er i hovedsak oppført fra midten av 1900-tallet og fremover. Bebyggelsen har ingen formell vernestatus. Det finnes tre automatisk fredete kulturminner i området.

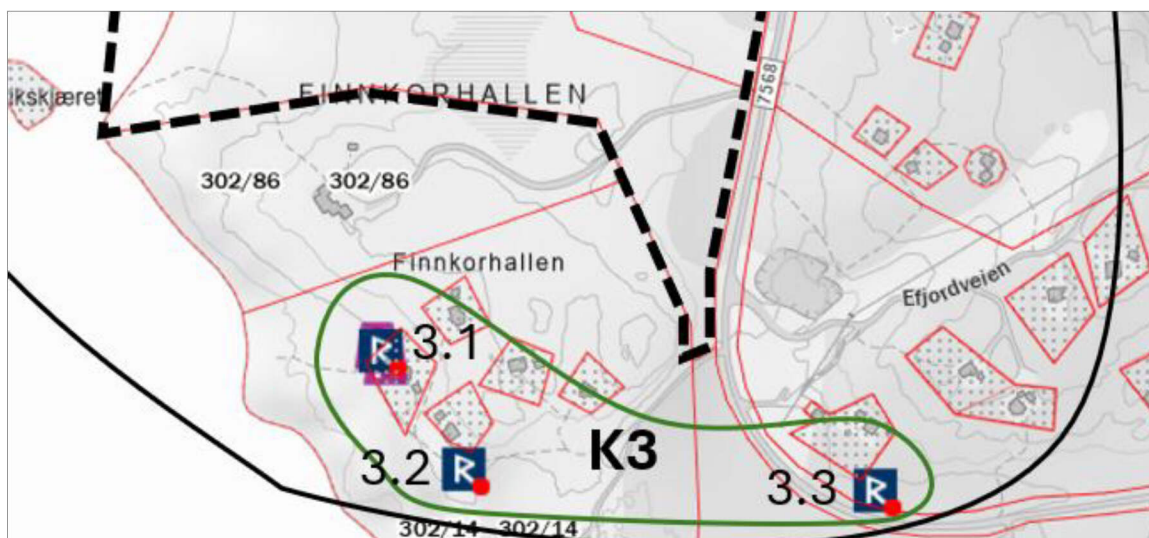
Automatisk fredete kulturminner:

I delområde K3, ved Finnkorhallen ligger 3.1 Benkan, et gravfelt datert til jernalder med ID: 17428.

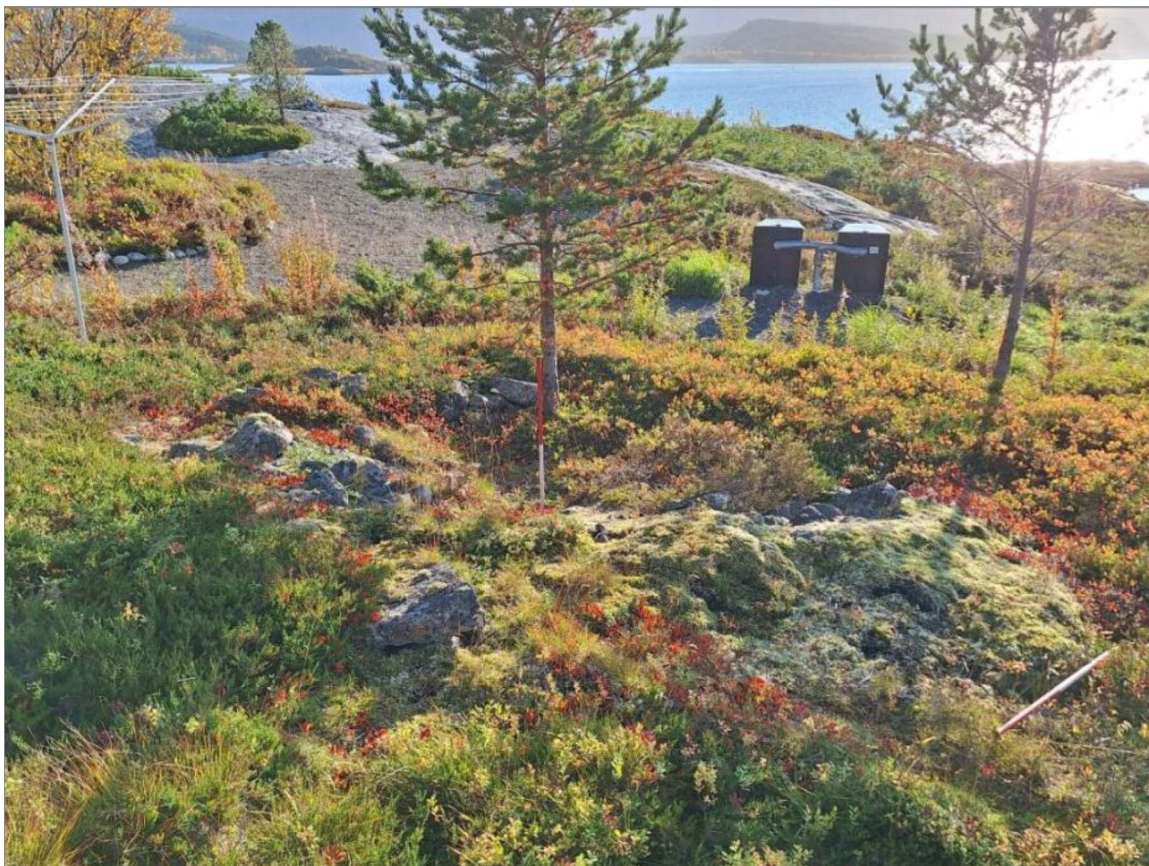
Lokaliteten består av to røyser, tilnærmet runde. Terrenget er beskrevet som følger: «Utmark med knauser og svaberg. Lyngbevoksning og enkelte små furutrær. Utsikt mot munningen av Edfjorden i S, mot Lødingen i NV.»

Noe lenger sør ligger 3.2 – Benkan, en gravrøys datert til jernalder med ID: 56753. Det er en rund røys, bygget av rundkamp og bruddstein av varierende størrelse. Terrenget er beskrevet som følger: «Utmark med knauser og svaberg. Lyngbevoksning av enkelte små furutrær. Utsikt mot munningen av Edfjorden i S, mot Lødingen i NV.»

Noe lenger sør ligger 3.3 – Skarstad, en gravrøys datert til jernalder med ID: 60114. Det er en gravrøys, ujevn form, helt utkastet, omtrent diameter for område med stein 6m. Terrenget er beskrevet som følger: «Bergknaus, lyng- og mosebevokst, med glissen furuskog.»

Figur 22: Utsnitt av registreringskart for delområde K2. Kilde: Riksantikvaren

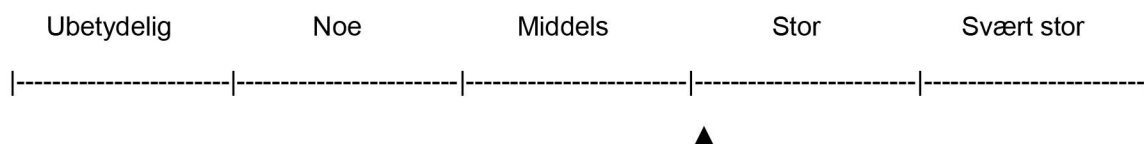

Figur 23: Gravrøys med ID: 17428 ligger i dette området. Kilde: Nordland fylkeskommune

4.3.2 Verdivurdering

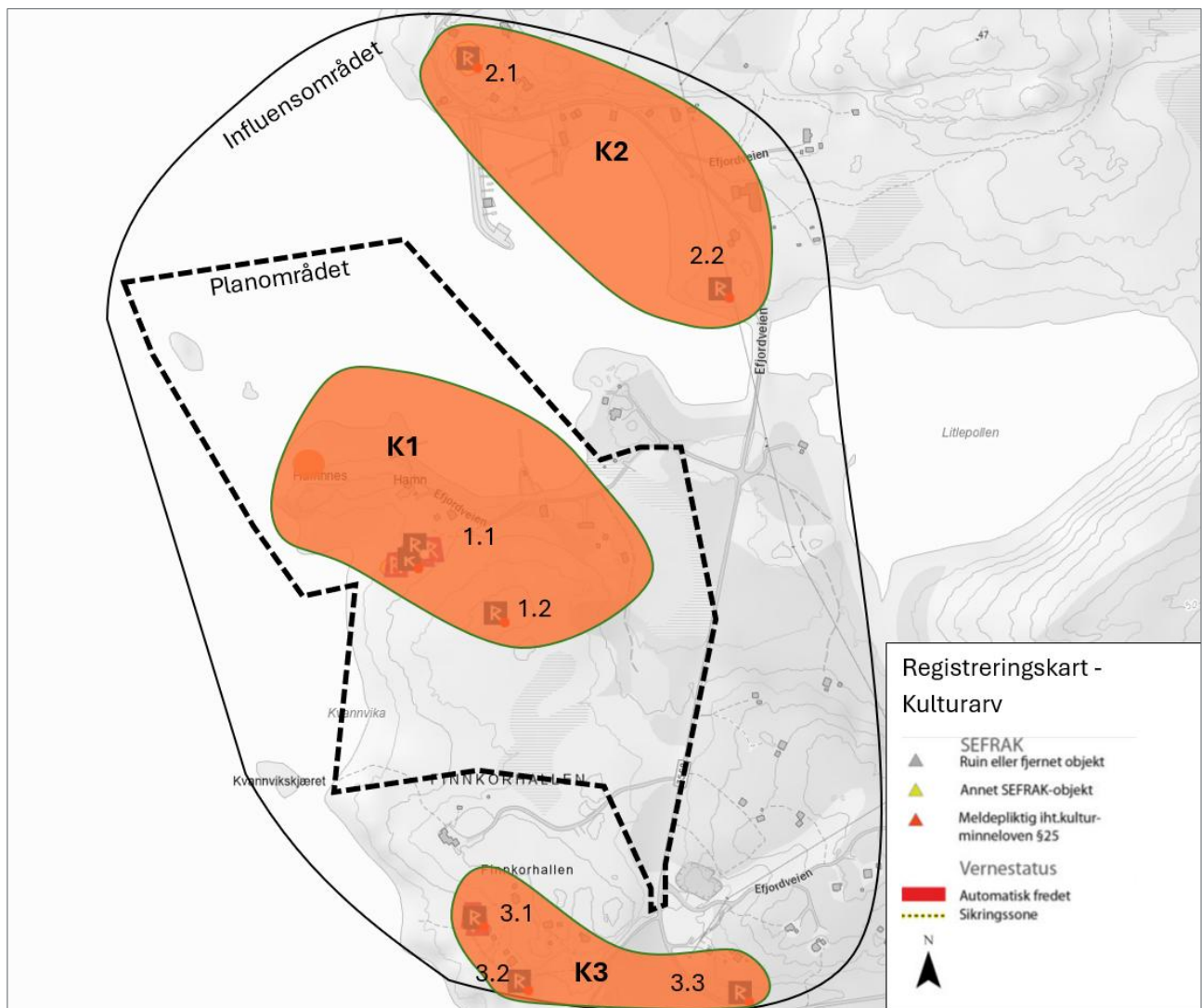
Delområdets verdi er knyttet til 3.1 gravfeltet og 3.2 og 3.3 gravrøysene som er automatisk fredet, noe som automatisk gir stor verdi, ned mot middels verdi. Kulturminnene ligger sentralt og synlig i kystlandskapet og er vurdert til å ha opplevelsesverdi og historiefortellende verdi. Det er derimot relativt stor avstand mellom kulturminnene og nyere bebyggelse og vei/parkering ligger relativt tett på.

Delområdet er samlet vurdert til å inneha: Stor verdi.

4.4 Verdikart

På basis av vurderingene i kap. 4.3 er utarbeidet et verdikart. Alle delområder er vurdert til samlet å inneha stor verdi.

Figur 24: Verdikart med delområder. Kilde: Riksantikvaren.

Tabell 4-1. Verdivurdering av delområder.

Delområde	Begrunnelse for verdi	KU-Verdi
Delområde K1 - Hamnes	Delområdets verdi er knyttet til gravfelt og gravrøyser som er automatisk fredet, noe som gir stor verdi. Bebyggelsen på Hamn og naboeiendommen har en synlig og sentral plassering på neset og i kulturlandskapet. Bebyggelsen representerer tilnærmet opprinnelig og tidstypisk lokal bebyggelse. Videre finnes en steinmur og en dyrkningsflate som er bevart som del av landskapet	Stor
Delområde K2 - Skarstad	Delområdets verdi er knyttet til gravfelt og gravrøyser som er automatisk fredet, noe som gir stor verdi.	Stor
Delområde K3 - Benkan	Delområdets verdi er knyttet til gravfelt og gravrøyser som er automatisk fredet, noe som gir stor verdi.	Stor

5 Vurdering av påvirkning

5.1 Generelt

5.2 Delområde K1 Hamnes

Planforslaget:

Direkte påvirkning: Tiltaket vil ikke medføre direkte påvirkning på automatisk fredete kulturminner.

Tiltaket vil medføre at et nyere tids kulturminne, det såkalte Josefinahuset, videreføres, men uten avklart bruk. Dette viderefører et eldre, tidstypisk hus, med eksteriør og interiør. At huset videreføres sikrer ikke formell bevaring, men at bygningen blir stående vurderes som positivt.

Tiltaket kan medføre at båthus og rester etter båtslep på neset vil måtte rives. Selv om disse kulturminnene ikke har formell vernestatus, vil en rivning påvirke opplevelsen av det helhetlige kulturmiljøet.

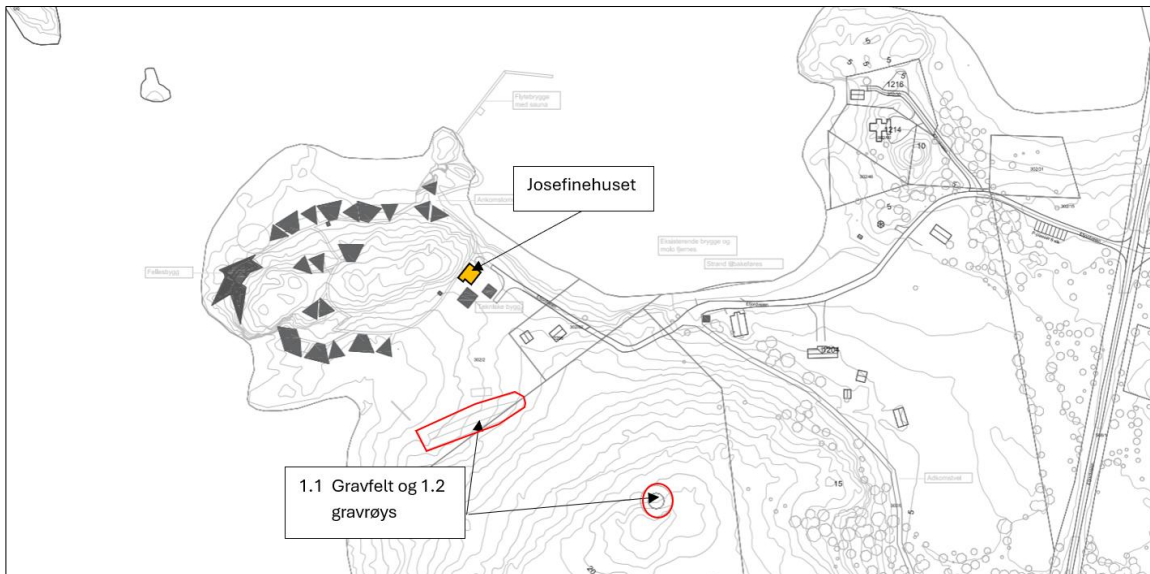

Figur 25: Tiltaket sett i retning sør med bebyggelse på neset. Josefinahuset til venstre. Kilde: Snøhetta

Figur 26: Tiltaket i retning sør med skjæret i forgrunnen. Kilde: Snøhetta

Tiltaket vil medføre behov for etablering av infrastruktur for vei, vann, strøm i området. Sør og øst for Josefinahuset oppføres to nye tekniske bygg som er tilpasset omgivelsene. Nye adkomstveier ute på neset må etableres, noe som gir permanente synlige inngrep.

Figur 27: Situasjonsplan med kulturminner inntegnet – april 2026. Kilde: Snøhetta og Norconsult AS.

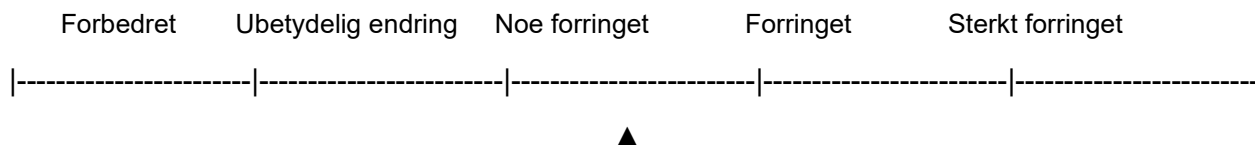
Nær- og fjernvirkning: Tiltaket medfører noe indirekte påvirkning på automatisk fredete kulturminner innen K1. Gravrøysene som i sin tid ble laget for å være svært synlige i landskapet får som følge av tiltaket noe redusert eller endret utsyn/innsyn. Ny bebyggelse vil bli synlig på neset og i området rundt, særlig sett fra 1.1. gravfeltet med ID: 8046 og 1.2 gravrøysen med ID: 26995 på høydedraget. Ny bebyggelse har en avstand til gravhaugene på mellom 130-270 meter, og har en utforming og høyde som er tilpasset omgivelsene, noe som begrenser påvirkningen noe. Tiltaket, som ligger spredt på neset, vil derimot bli et synlig element i landskapet, sett fra gravhaugene og fra land og sjø ellers.

Figur 28: Over: Dagens situasjon. Under: Tiltaket sett i retning sør fra området ved 1.2 Gravrøysen ID: 26995. Ny bebyggelse er synlig til venstre. Josefinehuset og eksisterende småbruk i forgrunnen til høyre. Kilde: Snøhetta

Tiltakets påvirkning på delområde K1 vurderes samlet til å være **noe forringet**.

Delområdet er vurdert til stor verdi. Påvirkning er vurdert til noe forringet. Jamfør konsekvensmatrise gir dette en konsekvensgrad for delområdet på **noe negativ konsekvens (1-)**

5.3 Delområde K2 – Skarstad

Planforslaget:

Direkte påvirkning: Tiltaket medfører ingen direkte påvirkning på automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i delområdet.

Nær- og fjernvirkning: Tiltaket vil ha noe indirekte påvirkning på omgivelsene til de automatisk fredete gravrøysene i delområdet. Ny bebyggelse vil bli synlig på neset, sett fra gravrøysene. Ny bebyggelse har en utforming og høyde som er tilpasset omgivelsene, og tiltaket ligger i betydelig avstand fra området – over 500 meter, noe som begrenser påvirkningen.

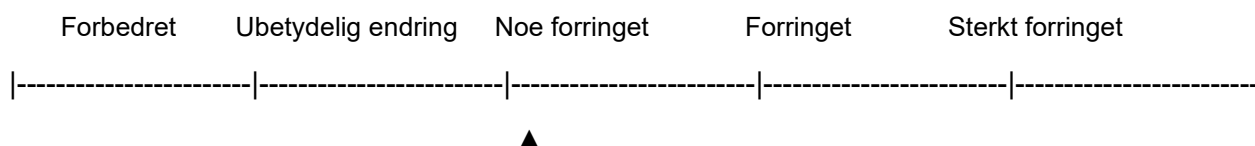
Figur 29: Over: Dagens situasjon, sett fra 2.1. Under: Samme standpunkt som viser tiltaket. Kilde: Snøhetta

Figur 30: Over: Dagens situasjon, sett fra 2.2. Under: Samme standpunkt som viser tiltaket. Kilde: Snøhetta

Tiltakets påvirkning på delområde K1 vurderes samlet til å være **noe forringet**.

Delområdet er vurdert til stor verdi. Påvirkning er vurdert til noe forringet. Jamfør konsekvensmatrise gir dette en konsekvensgrad for delområdet på **noe negativ konsekvens (1-)**

5.4 Delområde K3 – Benkan

Planforslaget:

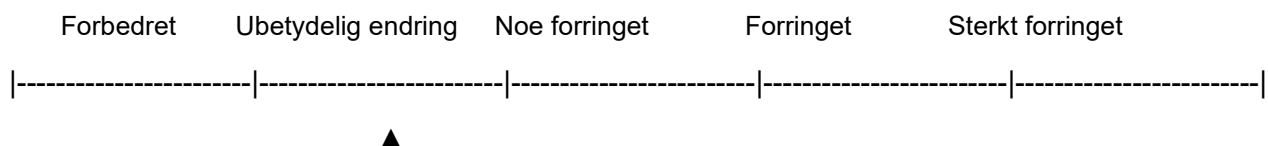
Direkte påvirkning: Tiltaket medfører ingen direkte påvirkning på automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i delområdet.

Nær- og fjernvirkning: Tiltaket vil i begrenset grad ha påvirkning på omgivelsene til de automatisk fredete gravrøysene i delområdet. Ny bebyggelse vil i liten grad bli synlig, og vil ligge i god avstand, sett fra gravrøysene.

Over: Dagens situasjon, sett fra 3.2. Under: Samme standpunkt som viser tiltaket. Kilde: Snøhetta

Tiltakets påvirkning på delområde K1 vurderes samlet til å være **ubetydelig endring**.

Delområdet er vurdert til stor verdi. Påvirkning er vurdert til ubetydelig endring. Jamfør konsekvensmatrise gir dette en konsekvensgrad for delområdet på **ubetydelig konsekvens (0)**

6 Konsekvens

6.1 Konsekvensgrad for delområder

Tabell 6-1 Konsekvensgrad for hvert delområde basert på en sammenstilling av verdi og påvirkning ved bruk av konsekvensviften i M-1941.

Tabell 6-1. Verdi, påvirkning og konsekvensgrad for delområder

Delområde	Verdi	Påvirkning	Konsekvensgrad
Delområde K1 – Hamnes	Stor	Noe forringet	Noe negativ (1-)
Delområde K2 – Skarstad	Stor	Noe forringet	Noe negativ (1-)
Delområde K3 - Benkan	Stor	Ubetydelig	Ubetydelig (0)

6.2 Samlet konsekvens for hele influensområdet

Innen plan- og influensområdet er det definert tre delområder K1 – K3. I delområdene finnes automatisk fredete gravfelt og gravrøysler datert til jernalder. Gravrøysene ligger på synlige punkt i kystlandskapet, på nes og høydedrag. I planområdet, som ligger i delområde K1, finnes også flere nyere tids kulturminner, bl.a. dyrkingsspor, eldre bebyggelse og båthus på eiendommen Hamn. Alle delområdene er vurdert til å ha stor verdi.

Planforslaget, med bebyggelse, er i plassering, utforming og høyder er tilpasset landskap og kulturmiljø" i den grad det er mulig. Adkomstveier og parkering er utformet og plassert for å i størst mulig grad ivareta kulturmiljøet og kulturlandskapet.

Direkte påvirkning: Tiltaket medfører direkte påvirkning på nyere tids kulturminner innenfor delområde K1. Tiltaket kan medføre at et nyere tids kulturminne – båthus og rester etter båtslep på eiendommen Hamn – vil måtte rives. Selv om disse kulturminnene ikke har formell vernestatus, vil en rivning påvirke opplevelsen av det helhetlige kulturmiljøet. Tiltaket viderefører det såkalte Josefinehuset, noe som anses som positivt.

Kulturmiljøet med gravfelt og røysler, reguleres med sikringssone og hensynssone iht. plan- og bygningsloven, etter innspill fra fylkeskommunen.

Nær- og fjernvirkning: Tiltaket medfører indirekte påvirkning, nær- og fjernvirkning, på gravrøysene innen delområde K1. Gravrøysene som i sin tid ble anlagt for å være svært synlige i landskapet får som følge av tiltaket noe redusert eller endret utsyn/innsyn. Tiltaket medfører også noe indirekte påvirkning på gravrøysene innen K2 mens tiltaket vil ha ubetydelig påvirkning på K3.

Samlet er tiltaket vurdert til å medføre noe negativ konsekvens for fagtema kulturarv, sammenlignet med dagens situasjon.

Tabell 6-2. Vurdering av samlet konsekvens for fagtema kulturarv.

Delområde	0-alternativet	Alternativ 1
Delområde K1 – Hamnes	0	Noe negativ konsekvensgrad (1-)
Delområde K2 – Skarstad	0	Noe negativ konsekvensgrad (1-)
Delområde K3 – Benkan	0	Ubetydelig konsekvensgrad (0)
Samlet konsekvens	0	Noe negativ konsekvens

Begrunnelse for samlet konsekvensgrad	-	Tiltaket medfører noe negativ konsekvens for fagtema kulturmiljø, sammenlignet med nullalternativet.
Rangering	1	2

6.3 Usikkerhet i konsekvensutredningen

Konsekvensutredningen baserer seg på utforming av tiltak som vist ved vedtak av planforslag. Videre detaljprosjektering kan medføre mindre justeringer/endringer i prosjektet, sammenlignet med tiltak vist i konsekvensutredningen.

6.4 Avbøtende tiltak

Plankart og planbestemmelser bør sikre plassering, volum, bygningsform, høyder og fasadematerialer som vist i illustrasjonsprosjektet, for å sikre tilpasning til kulturlandskap og kulturmiljø.

Josefinahuset bør avmerkes med hensynssone kulturmiljø, og/eller bebyggelse som skal bevares, i planforslaget. Dette vil sikre bygningen et bedre formelt vern.

Som avbøtende tiltak, i videre prosjektering, bør det vurderes om eksisterende båthus og slipp som ligger vest for huset på Hamn, kan bevares, for å sikre et mer helhetlig kulturmiljø på neset.

7 Kilder

- Riksantikvaren: <https://www.riksantikvaren.no/>
- Kulturminnedatabasen Askeladden: <https://askeladden.ra.no/>
- Kulturminnesøk: <https://kulturminnesok.no/>
- Digitalt museum: DigitaltMuseum
- Googles karttjeneste: <https://googlemaps.no/>
- Kartverket: <https://kartverket.no/>
- Lokalhistoriewiki
- Store norske leksikon
- Finn.no